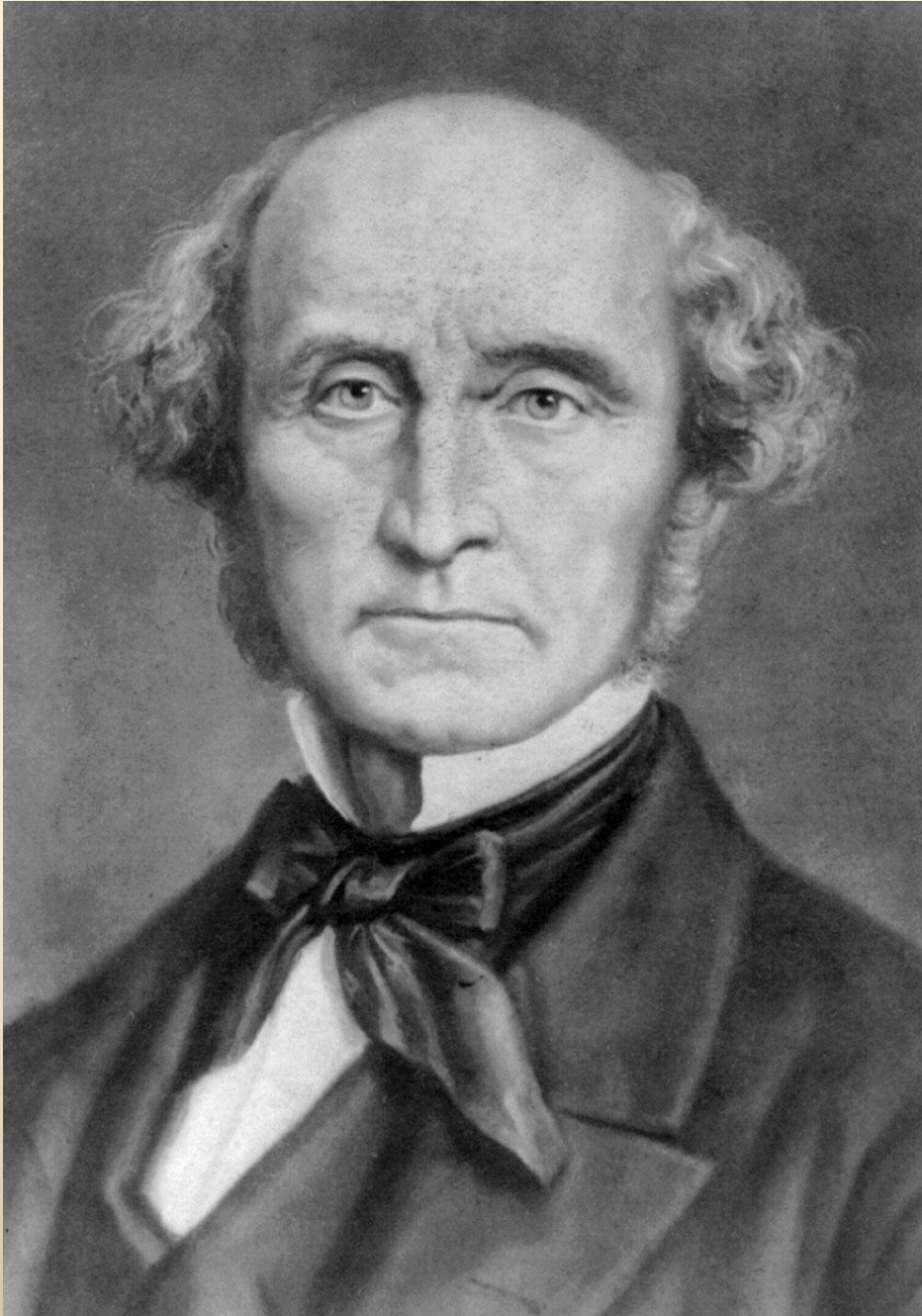

John Stuart Mill

L'utilitarisme

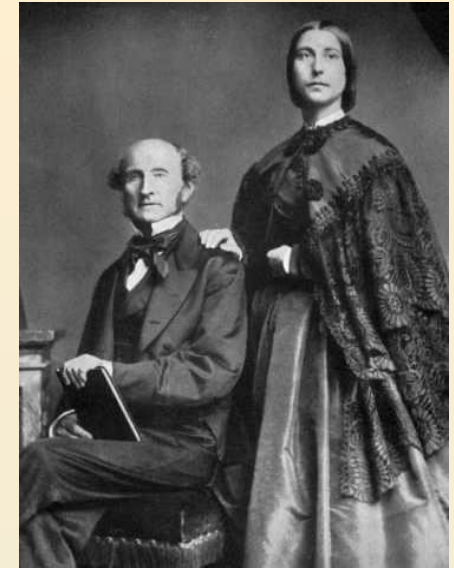
JOHN STUART MILL (1806-1873)

DADES BIOGRÀFIQUES

- Rígida educació intel·lectual i cultural.
- 1826 greu crisi moral. (20 anys)
- 1830 s'enamorà de Harriet Taylor, casada i amb una filla.
Va esperar 20 anys per poder casar-se amb ella.

INFLUÈNCIES

- **Empirisme britànic:** **Francis Bacon** (mètode inductiu);
David Hume (associació d'idees)
- **Jeremy Bentham:** utilitarisme
- **James Mill:** psicologia associacionista (associem el que és bo per nosaltres amb el que és bo pels altres. De l'egoisme a l'altruisme)
- **Saint-Simon** i **Comte:** teoria de la societat industrial i reforma social

OBRES IMPORTANTS

- *Sistema de lògica* (1843)
- *Principis d'economia política* (1848)
- *Sobre la llibertat* (1859)
- *L'utilitarisme* (1863)
- *Sobre la subjecció de les dones* (1869)

- Epistemologia: com coneixem? Inductivisme.
- Ètica: què és el bé? Utilitarisme.
- Política: quin és el sistema polític just?
Liberalisme

L'epistemologia

L'objectiu de Mill és desenvolupar una ciència a partir de l'ús del mètode experimental

EMPIRISME: No hi ha coneixement que no sorgeixi de l'experiència

FENOMENISME: el coneixement es refereix als fenòmens que percebem = les coses només són allò que percebem; no podem afirmar un coneixement de coses en si

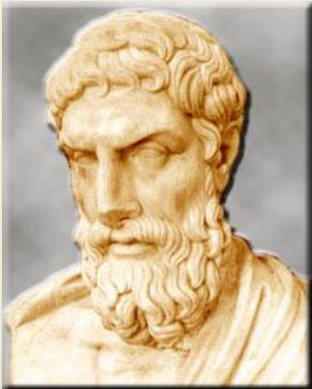
NEGACIÓ DEL CONEIXEMENT A PRIORI: no solament les ciències empíriques, sinó que fins i tot la lògica i la matemàtica, són a posteriori i es fonamenten en l'últim terme en l'experiència

INDUCTIVISME: únic camí per a la ciència. Inferim que el que és vertader per a diversos casos particulars, i ho fem extensiu a tots els casos similars. Antideductivista.

LA CIÈNCIA COM A RECERCA DE REGULARITATS EN LA NATURA: la ciència no ha de cercar explicacions sinó constants. Principi de regularitat de la natura.

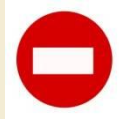
L'objectiu de Mill és trobar un criteri per a diferenciar entre el bé/mal: la utilitat

Principi d'utilitat = Principi de la Major Felicitat Possible

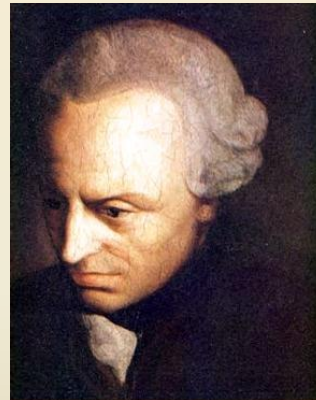
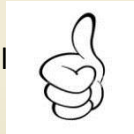

EPICUR

La felicitat individual, al marge de la societat

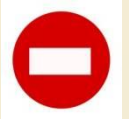

El plaer com a criteri del bé moral

KANT

El bé moral resultat del deure i no de les conseqüències

La moralitat com a norma universal

Mill planteja una ètica teleològica i hedonista

La finalitat de qualsevol acció és la felicitat (felicitat= bé últim). Una acció és bona en la mesura que procura la felicitat i dolenta en la mesura que la impedeix

Felicitat: plaer i absència de dolor (el plaer i l'absència de dolor són fins en si mateixos; totes les coses desitjables ho són perquè proporcionen plaer o són un mitjà per a obtenir-lo)

CAUTION

HEDONISME

3 aclariments sobre el concepte de plaer
Objectiu: demostrar que no es refereix al plaer de forma indiscriminada perquè algunes espècies de plaer són més desitjables que altres

Primer aclariment: la qualitat per sobre de la quantitat

Existeixen 2 dimensions del plaer: la quantitat i la qualitat

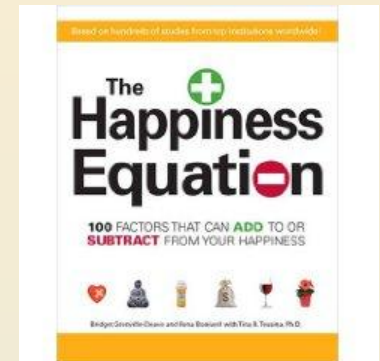

Jeremy Bentham (1784-1832). Mestre de Mill. Pare de l'utilitarisme. Ho volia aplicar a la reforma dels costums i de la vida social i política.

Quantitat: tot plaer és susceptible de mesura (quantum):

- Intensitat (injecció d'heroïna/gelat de maduixa)
- Duració (aprovar les PAU/menjar quan hi ha gana)
- Proximitat (plaer immediat/plaer ajornat)
- Seguretat (plaer segur/plaer probable)

El judici moral consisteix en un **calcul de la felicitat**

El vici és un error de càlcul en la recerca de la felicitat

Diferenciant-se de Bentham, Mill sosté que el plaer no és una qüestió només de quantitat sinó de **qualitat**.

Més quantitat de plaer no implica necessàriament major felicitat

Hi ha “activitats productores de plaer” més valuoses que d'altres: plaers animals i plaers humans

“És millor una criatura humana insatisfeta que un porc satisfet, és millor ser Sòcrates insatisfet que un boig satisfet”

L'ètica

Segon aclariment: la major felicitat possible

El principi d'utilitat no fa referència al major grau de **felicitat individual**, sinó al major grau de **felicitat total**.

Una acció no es pot jutjar moralment atenent només a l'agent de l'acció (el que a mi em beneficia és bo)

Una acció és pot jutjar moralment en funció del benefici general que procura

Una acció bona és aquella que procura el màxim benestar per al màxim nombre de persones = maximització del plaer = major felicitat possible

Convenient/Bo

Una acció és convenient quan és bona exclusivament per a l'interès particular de l'agent; una acció és bona en tant que procura no només la felicitat de l'agent, sinó la de tots els afectats per la conducta.

El pensament de Mill és incompatible amb l'hedonisme vulgar: el plaer i la utilitat que es plantegen a l'obra són de caire **solidari**.

diferencia entre l'individualisme utilitarista de **Bentham** respecte a l'utilitarisme de **Mill**.

La major utilitat és la més gran felicitat

És més gran la felicitat de molts que la d'un de sol.

És la felicitat agregada (la suma de les felicitats de tots i cadascú) el que dóna el nivell de benestar i d'integració d'una societat

La perspectiva que assumeix Mill és **qualitativa**. El veritable plaer no rau a "tenir més" sinó a "ser millor".

Tercer aclariment: l'utilitarisme de les regles

UTILITARISME DELS ACTES	UTILITARISME DE LES REGLES
Defensa que la bondat o la maldat d'una acció ha de ser considerada en cada cas en concret, sense necessitat de seguir cap norma general. Cada acció concreta té unes conseqüències i són elles les que ens permeten determinar el seu valor. Aquesta forma d'utilitarisme és pròpia de Bentham.	El bé i el mal no poden ser jutjats des de la perspectiva d'una acció concreta. La bondat o la maldat d'una acció ha de ser considerada a partir de la norma que representa. Per jutjar una acció com a bona o dolenta hem de pensar-la com a norma (universal) i atendre a les conseqüències (universals).

LA LISTA DE PRECIOS

Existen tarifas de órganos para trasplantes clandestinos. Son estas:

en euros.

RIÑÓN	102.172,05
HÍGADO	150.253,02
PULMÓN	150.253,02
CÓRNEA	87.146,76
MÉDULA ÓSEA	165.278,32
CORAZÓN	150.253,02
PÁNCREAS	144.242,9
ARTERIAS	10.217,21

TRAS LA MUERTE DEL JOVEN BRASILEÑO

Londres defiende el 'tirar a matar' para prevenir atentados suicidas

El ministro de Exteriores, Straw, después de lamentar la muerte del ciudadano brasileño, asegura que es esencial que la policía afronte la amenaza - El jefe de Scotland Yard, Ian Blair, admite que 'alguien más podría ser disparado'

AGENCIAS

LONDRES.- La orden de "tirar a matar" que han recibido los policías británicos en caso de sospechas de un inminente atentado terrorista suicida está levantando ampollas. El ministro de Exteriores, **Jack Straw**, ha defendido esta instrucción. Después de lamentar [la muerte](#) del brasileño Jean Charles de Menezes, ha afirmado que **"es un dilema"** pero que "tenemos que asegurar que la policía puede afrontar una matanza terrorista".

En declaraciones a Radio 4 de la cadena BBC, Straw dijo sentir profundamente la muerte del ciudadano brasileño Menezes, al que la policía mató el pasado viernes por error al confundirlo con un terrorista. No obstante, el ministro subrayó que es esencial que la policía afronte la amenaza de los ataques suicidas.

[ampliar foto](#)

Los padres de Menezes, el brasileño al que la Policía mató. (Foto: AP)

ADEMÁS ...

- **Brasil pide explicaciones a Londres**
- Los familiares de las víctimas del 7-J **visitan los lugares** de las explosiones

■ [Álbum: Caos](#) | [Gráfico](#) |

Conclusions

1. La felicitat (el bé) es mesura per les **conseqüències** de les accions. Les conseqüències es mesuren en termes de benestar o malestar (plaer o dolor). Aquestes conseqüències s'extenen a tots els implicats en l'acció (la societat).
2. La moral ha d'atendre a les conseqüències i no a les intencions de l'agent. L'utilitarisme no és essencialista: les persones no poden ser jutjades per com són, sinó per què han fet (i per les seves conseqüències).
3. La moral no té una validesa a priori. No existeixen normes morals a priori independents de les circumstàncies concretes en què es realitza l'acció (Kant)
4. La felicitat (el bé) no és sinònim de plaer indiscriminat. Per tant, no podem confondre a Mill amb un "hedonista radical".

5. Mill i l'esperit il·lustrat:

- En la recerca de la felicitat juga un paper molt important **l'educació** dels individus i de la societat
- L'educació pot millorar les persones en dos sentits:
 - a) Ensenyant-los a preferir aquells plaers que resulten més adequats (apropiats a la condició humana)
 - b) Ensenyant-los a tenir en compte els desitjos i interessos dels altres en les nostres eleccions
- **Crítica del costum i la tradició** que posa obstacles al progrés (feminisme)

6. La recerca de la felicitat individual està unida a la de al felicitat social:

- **Conciliació altruisme/egoisme.** La moral de Mill no és egoista. La meva felicitat particular no es pot assolir al marge de la resta de la societat. Es bo per a l'individu el que resulta útil per a la societat i a la inversa.
- Les relacions humanes no serien possibles si no es tinguessin en compte els interessos particulars de tots. El bé de la majoria (la major felicitat possible) no ha de ser obstacle per al bé de les minories

7. Naturalisme social. Visió orgànica de la relació entre l'individu i la societat. L'autèntica felicitat no pot ser solitària sinó solidària (contra els romàntics i rousseaunians).

L'estat social és alhora tan natural, tan necessari i tan habitual que l'ésser humà no pot concebre's a sí mateix si no és com a membre d'un col·lectiu

J. S. Mill : Sobre la llibertat

Quins són els límits del poder de la societat/Estat sobre l'individu?

WASHINGTON Y OTROS ESTADOS

La prohibición de fumar en la calle se abre camino en EEUU

Fins a on pot arribar la llibertat d'una persona?

PROYECTO DE LEY

Compartir música en Canadá mediante P2P será sancionado con 12.700 euros

L'Estat està per sobre de l'individu o l'individu per sobre de l'Estat?

El Parlament debatirá si prohíbe las corridas de toros en Cataluña

EL EJÉRCITO LES DESPOJARÁ DE SU ROPA

Swazilandia prohíbe a las mujeres vestirse con pantalones

LA INDIVIDUALITAT

- La individualitat és un dels principals factors que contribueixen al benestar d'una persona.
- Ser individu: ser capaç d'autodeterminarse conscientment = capacitat d'escollir la nostra forma de vida amb independència dels altres = disposar d'una VOLUNTAT LLIURE
- La llibertat és la condició per a que es desenvolupi la individualitat i, per tant, la condició bàsica per aconseguir la felicitat

*Sostenemos como evidentes por sí mismas dichas verdades: que todos los hombres son creados iguales; que son dotados por su Creador de ciertos derechos inalienables; que entre éstos están la Vida, la **Libertad** y la **búsqueda de la Felicidad**. Que para garantizar estos derechos se instituyen entre los hombres los **gobiernos**...*

Declaració d'independència norteamericana (1776)

INDIVIDUALITAT

LLIBERTAT

FELICITAT

Sobre la llibertat

Si la societat/Estat exerceix sobre mi un poder tal que limita la meua individualitat i no em permet ser lliure, llavors està atacant la meua felicitat.

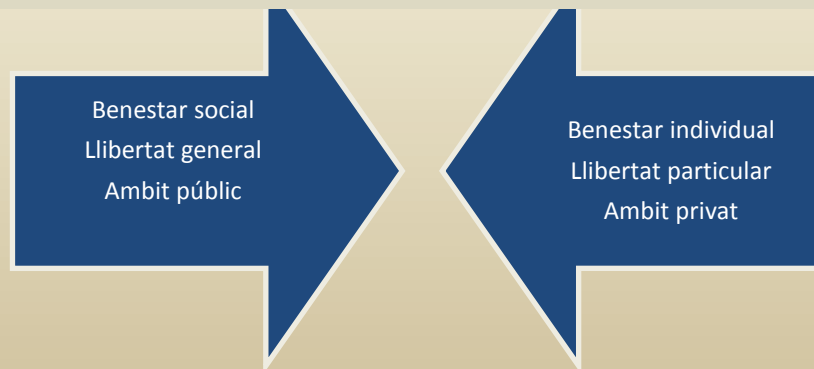
SISTEMES POLÍTICS TOTALITARIS

L'Estat per sobre de l'individu.
El bé comú per sobre del bé individual.
L'individu com una peça de l'engranatge social: abolició de la personalitat, la singularitat
Societats "tancades" (Popper)

SISTEMES DEMOCRÀTICS

La voluntat de les majories anul·len les minories ("tirania de la majoria")
El poder de l'opinió pública pot arribar a silenciar l'opinió de les minories.

Si la societat/Estat no exerceix sobre mi cap poder, llavors la meua llibertat descontrolada pot afectar a la resta d'individus

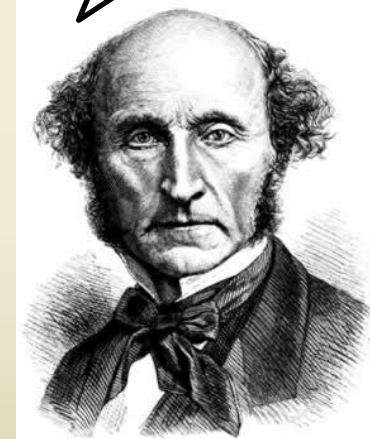
PRIMER PRINCIPI

- La societat pot exercir control sobre les conductes particulars dels seus membres només en el cas que aquestes conductes **es refereixin als altres**.
- “Referir-se als altres”: una acció es refereix als altres quan el seu abast escapa a l’individu que la realitza i **perjudica a altres persones no implicades directament en l’acció**.
- “Perjudicar a altres persones”: impedir que altres persones puguin desenvolupar la seva individualitat (llibertat) i obtenir-se benestar.

SEGON PRINCIPI

- La societat no ha d'exercir cap control sobre aquelles conductes particulars dels seus membres que només tinguin efectes sobre ells mateixos (àmbit privat).
- La societat no pot interferir en la llibertat individual adduint la preservació del bé (físic o moral) de l'individu
- Controlar l'individu en aquest sentit és perjudicar-lo, encara que es pensi que el beneficiem.

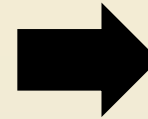
Sobre si mateix,
sobre el seu propi
cos i esperit,
l'individu és sobirà

TERCER PRINCIPI

- El conjunt de la societat ha s'assumir la defensa de la llibertat de tots els seus membres. L'Estat té com a funció la garantia i promoció dels drets dels individus.

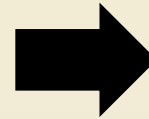
- Per tant, tots els membres de la societat han de contribuir amb els seus esforços (impostos, etc.) al manteniment de l'Estat.

**ESTAT
LIBERAL**

QUART PRINCIPI

- Mill no defensa un egoisme indiferent.
- Encara que no estem autoritzats a castigar accions o pensaments que no afecten els nostres interessos, sí que podem:
 - a) Prevenir a l'individu de les conseqüències
 - b) Prevenir als altres en contra seu
- Però en cap cas podem obligar a que l'individu renunciï a la seva llibertat.

REPROBACIÓ SOCIAL

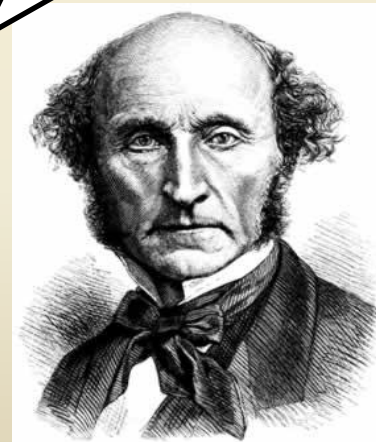
REPROBACIÓ LEGAL

- Mereixen **sanció social o moral** (mensypreu, “buit social”, etc.) els actes que, tot i ser considerats dolents, no afecten directament al benestar dels altres.
- Mereixen **sanció legal** els actes que atempten contra el benestar dels altres i la convivència.
- La moral (el gust) no pot ser mai el fonament de les normes legals. Aquest ha de ser el benestar o malestar objectius dels ciutadans d'un Estat

Una de les inclinacions més universals de la humanitat és la d'extendre dels que es pot anomenar “policia moral” fins al punt d'envair les llibertats més legítimes de l'individu

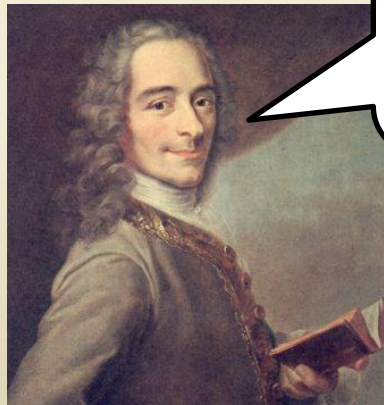
Alcarràs (Lleida) aprueba multas de 300 euros para la prostitución callejera

El Ayuntamiento de Alcarràs (Lleida) aprobó la nueva ordenanza de civismo, que contempla multas para la prostitución callejera, tanto a quien la ejerza como a sus clientes. Las multas máximas serán de 300 euros, muy inferiores a las que impone el Ayuntamiento de Lleida, a sólo once kilómetros, que pueden elevarse a 3.000.

CINQUÉ PRINCIPI

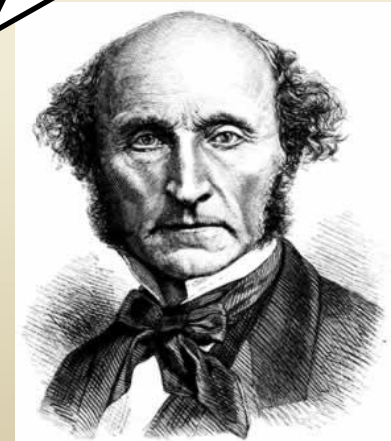
La **tolerància** és la condició per a la convivència en llibertat dels ciutadans d'un Estat i el criteri per a jutjar el seu desenvolupament.

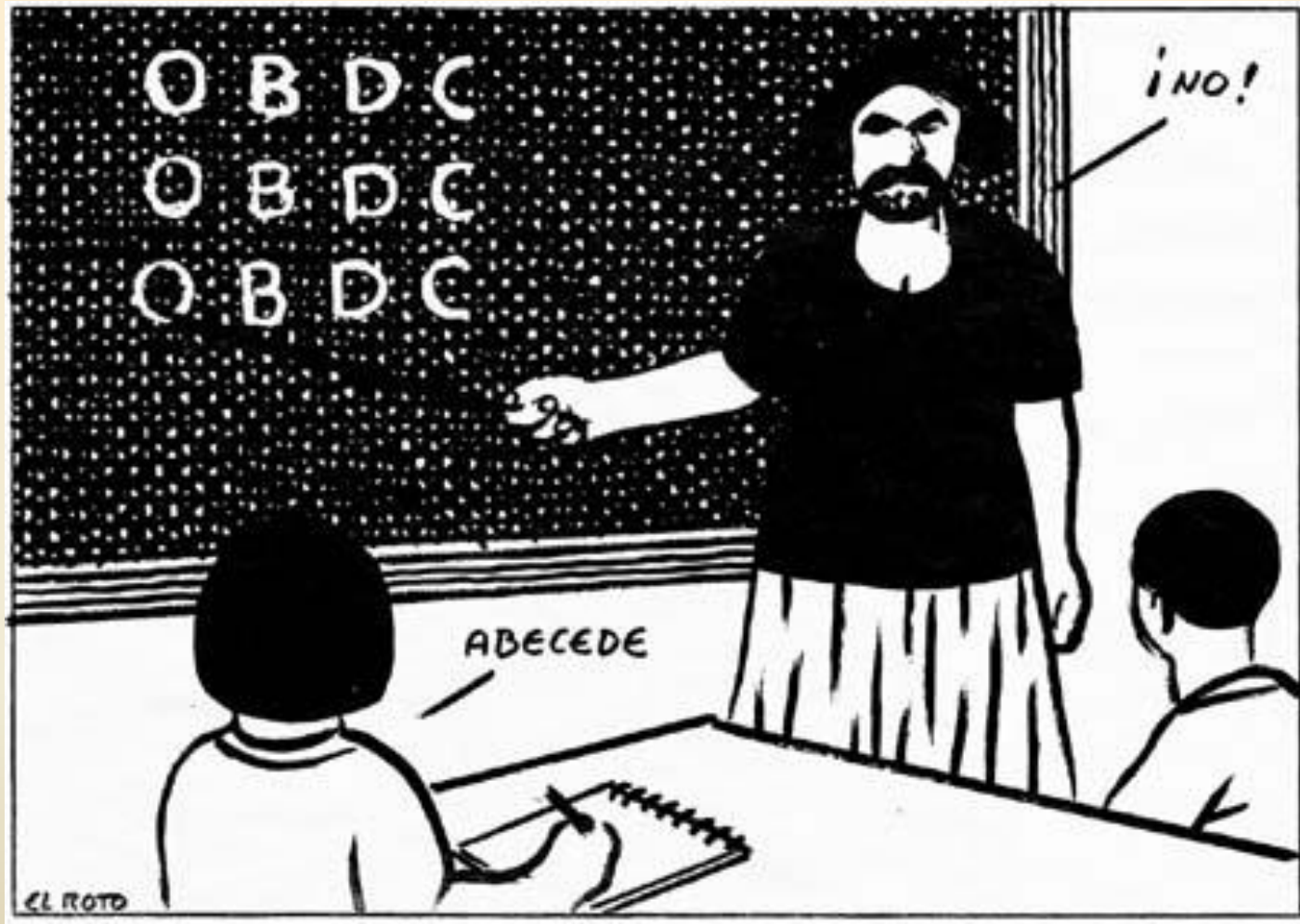

Voltaire (1694-1778)

No estic d'acord amb el que diu, però defensaria fins a la mort el seu dret a dir-ho.

Si una societat desitja que els seus individus siguin sans, cultes, prudents, etc. Només ho pot aconseguir amb l'educació, mai amb la coacció

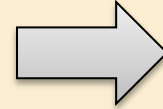

Només ho pot aconseguir amb l'educació, mai amb la coacció...

LLIBERTAT POSITIVA	LLIBERTAT NEGATIVA
•Capacitat de dur a terme una acció determinada. •“Puc fer”, “Em deixen fer”, “Estar permés fer” •Es coneix com “llibertat dels antics” (en referència a la distinció entre lliure i esclau)	•Absència de coacció (obstacles o impediments) per a l’acció. •“Res no impedeix que faci” •Es coneix com “llibertat dels moderns”. •Va donar lloc a la doctrina del liberalisme (laissez faire)

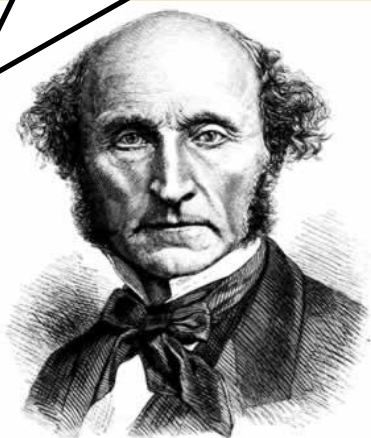
Sobre la llibertat

S'ha d'aconseguir el màxim de llibertat personal amb el mínim d'intervenció de la societat/Estat

ESTAT MÍNIM

No hi ha dubte que les normes són necessàries per al funcionament col·lectiu, però una desmesura oprimeix l'individu i el fa infeliç

- La funció de l'Estat és servir de garantia i de promoció dels drets i les llibertats de l'individu.
- La funció de l'Estat no és fer lleis que limitin les llibertats de les persones, ni controlar moralment els seus ciutadans. L'Estat ha de procurar no interferir en les conductes dels seus membres, excepte quan sigui absolutament necessari.

Sobre la llibertat

3 principis bàsics de justícia

Es injust privar a algú de la **llibertat personal** (consciència i acció), la propietat o alguna cosa que li pertany per llei.

Mill defensa el dret de tot ciutadà a les llibertats bàsiques: expressió, associació, dret de vaga, llibertat educativa, llibertat religiosa

Es just que tothom rebi el que es mereix (**principi de mèrit**).

L'Estat ha de garantir la igualtat d'oportunitats en la major part d'assumpes, especialment en sanitat, treball i educació.

Un Estat té poder legítim per a intervenir en la protecció dels 3 principis anteriors. Estat protector de les llibertats (**Estat liberal**)

Un exemple: la llibertat de pensament i d'opinió

- Mill està en **contra de la coacció del govern o del poble** (opinió pública) sobre el pensament i l'expressió d'aquest pensament.
- No s'ha d'impedir l'expressió d'una opinió (**tolerància**) sempre i quan no sigui perjudicial portar-la a la pràctica.
- Per al benestar intel·lectual de la humanitat és necessària la **llibertat d'opinió** i la llibertat d'expressar-la, per 4 motius assenyala Mill:
 1. Una opinió encara que sigui reduïda al silenci pot ser vertadera.
 2. Encara que una opinió estigui equivocada pot tenir una part de veritat.
 3. Encara que una opinió fos tota veritat, a menys que sigui discutida pot ser considerada falsa a causa dels prejudicis de la societat.
 4. Una opinió si no s'expressa es pot debilitar i perdre.
- Mill accepta la **llibertat d'opinió i d'expressió** de totes aquelles opinions que sigui possible discutir, però no d'aquelles que no admeten cap tipus de crítica o discussió possible. No es pot ser tolerant amb els intolerants.

Sobre la llibertat

Es la democràcia el millor sistema politic?

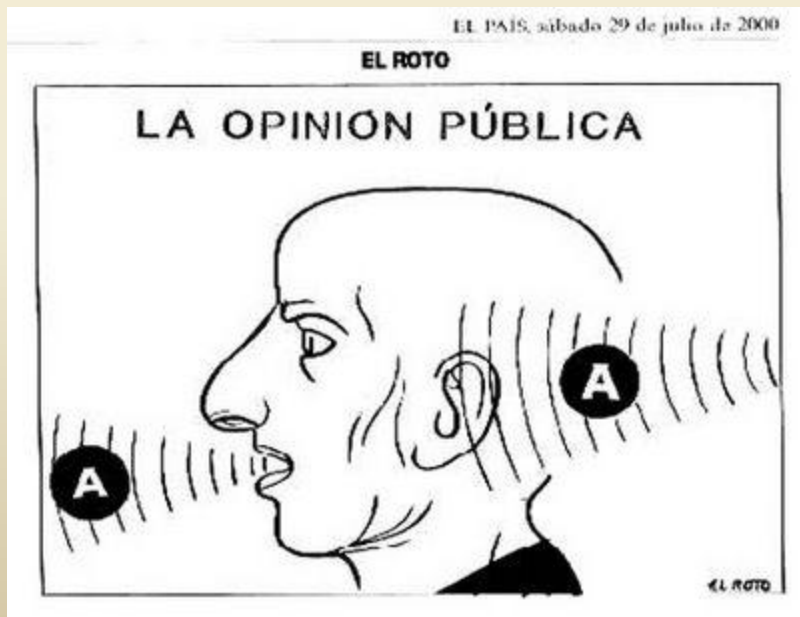
Com que la llibertat d'expressió i de participació política són fonamentals per a les persones, i la democràcia és l'únic sistema que les té en la seva base, llavors la democràcia és el millor sistema polític.

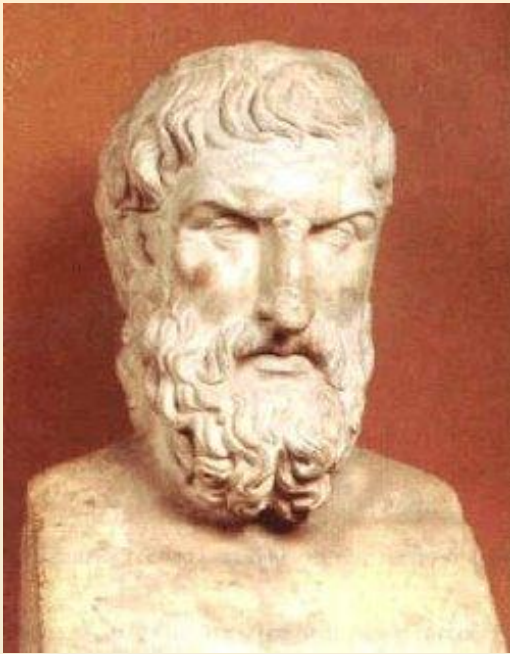
Objeccions:

La democràcia ha de ser prou representativa de les minories. Democràcia representativa en que estiguin presents tots els punts de vista i no només els majoritaris

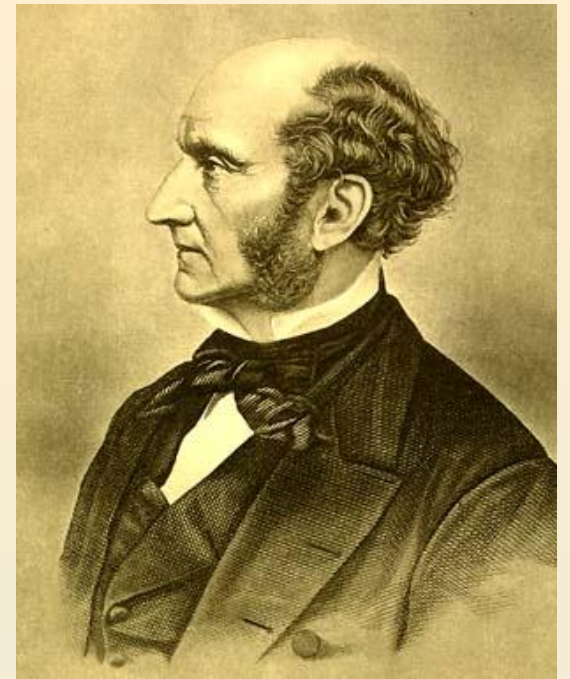
En una democràcia les minories han de poder fer-se sentir

Un Estat ha de promoure la discrepància i no la conformitat. L'opinió pública mediatitzada és un perill per a la llibertat.

EPICUR
KANT
BENTHAM
|
MILL

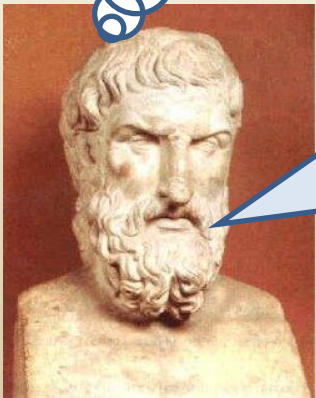

HEDONISME

EPICUR
MILL

L'objectiu de la moral és trobar la felicitat , i per això cal fugir del dolor i anar a la recerca d'allò que produeix plaer

Ni els banquets , ni el feteigs continuat, ni el gaudir de jovenetes i domes (...) ens fa la vida agradable".

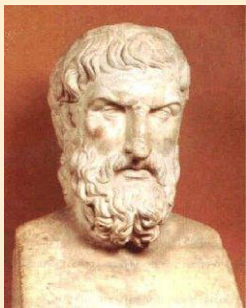

El màxim plaer és no torbar l'ànima. Per això cal evitar el dolor

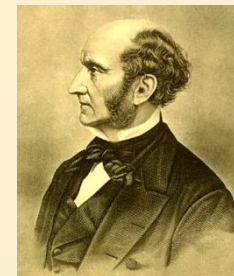
Una acció és útil perquè ens dóna plaer per ella mateixa, o perquè és un mitjà per aconseguir-lo, o bé perquè ens evita dolor.

L'home educat prefereix els plaers intel·lectuals als dels sentits

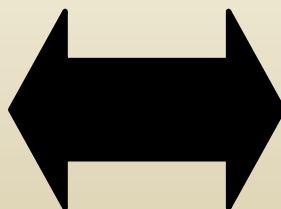
ETICA HEDONISTA I TELEOLÒGICA

- **L'objectiu moral humà és la felicitat.**
- **Per felicitat entenen plaer i manca de dolor**
- **Hi ha diferències qualitatives entre els diferents tipus de plaers**

Hedonisme egoista

- **L'home no és un animal polític per natura.**
- **Felicitat individual .**
- **Si vols ser feliç no intervinguis en assumptes polítics.**
- **Acció convenient (benefici de l'agent que fa l'acció)**

Hedonisme universalista

- **L'ésser humà és un ésser social.**
- **L'home és feliç en societat**
- **Si vols ser feliç cal que facis feliç al màxim nombre de persones.**
- **Acció bona (benefici de l'agent i de tota la societat)**

UTILITARISME

BENTHAM
MILL

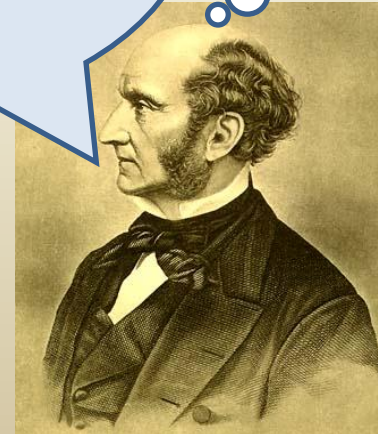
L'objectiu de la moral és trobar la felicitat fugint del dolor. Hem de buscar la màxima felicitat possible per el màxim nombre possible de persones (**no hedonisme egoista**)

7 criteris per calcular si hem d'optar per un plaer o per un altre: intensitat, durada, grau de certesa, proximitat, fecunditat, puresa i quantitat de persones afectades

Una acció és útil perquè ens dóna plaer per ella mateixa, o perquè és un mitjà per aconseguir-lo, o bé perquè ens evita dolor.

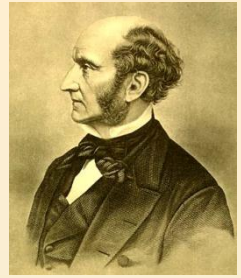
L'home educat prefereix els plaers intel·lectuals als dels sentits

El vici és un error de càlcul en la recerca de la felicitat

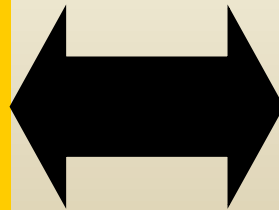
UTILITARISME

- L' objectiu moral humà és la felicitat.
- La felicitat és més plaer i manca de dolor per el màxim nombre de persones
- L' home és feliç en societat
- La felicitat (el bé) es mesura per les conseqüències de les accions

Hedonisme quantitatiu

- Tot plaer és susceptible de mesura (quantum).
- No importen les minories si una majoria surt beneficiada.
- Utilitarisme dels actes: cal valorar les conseqüències de cada acció concreta per veure si és bona o no. (RELATIVISME)

Hedonisme qualitatiu

- No és el mateix tenir més que allò millor (qualitat vs quantitat).
- El bé de la majoria no ha de ser obstacle pel bé de les minories. La felicitat de tots denota el benestar d' una societat.
- Utilitarisme de les regles: per jutjar una acció com a bona o no , cal pensarla universalment (UNIVERSALISME)

ETICA UNIVERSALISTA

KANT
MILL

Necessitat d' universalitzar les decisions per poder convertir-les en normes moral

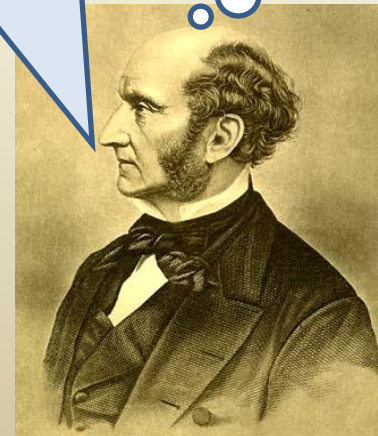
Imperatiu categòric: obra només segons aquella màxima que puguis voler que es converteixi, al mateix temps, en llei universal.

Si ets una persona educada les conseqüències de les teves accions seran bones, és a dir, et beneficiaran a tu i a la societat i, d'aquesta manera seràs feliç

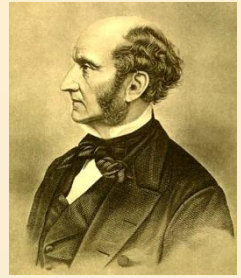
Tracta als demés com a tu t'agradaria que et tractessin. No hem de pensar mai en els altres com a mitjà per aconseguir coses sinó com a fi en sí mateix.

Utilitarisme de les regles: per jutjar una acció com a bona o dolenta cal pensar-la universalment

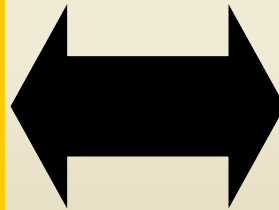
ÉTICA UNIVERSALISTA

- Ha d' haver un principi moral Universal, una máxima de conducta que pugui ser vàlida per a tothom.

ÉTICA AUTÒNOMA

- La moralitat no es basa en la felicitat
- Moral del deure. Les accions es valoren per la intenció, per la voluntat al executar-les.
- El principi de la moral ha de ser a priori/o de forma pura (no empíric)
- Racionalista

ÉTICA HETERÒNOMA

- L'objectiu de la moral és trobar la felicitat .
- Moral dels resultats. Les accions es valoren per les seves conseqüències o resultats
- El principi de la moral és a posteriori.
- Empirista